

Distonija: Osnovne činjenice za bolesnike

ŠTO JE DISTONIJA?

Bolesnici s distonijom imaju nevoljne kontrakcije i grčeve mišića što uzrokuje uvijanje ili trzanje te neobične položaje zahvaćenih dijelova tijela. Distonija može zahvatiti gotovo svaki dio tijela. Najčešće je zahvaćeno samo jedno područje. Najčešći oblici su:

- Kontrakcije vratnih mišića dovode do abnormalnog okretanja glave, naginjanja ili uvijanja, često u kombinaciji s tremorom (trešnjom). Ovo stanje je poznato kao *cervikalna distonija* ili *tortikolis*.
- Kontrakcije mišića lica dovode do prekomjernog treptanja ili žmirkanja, poznatog kao *blefarospazam*. Ako je zahvaćena i mišićna donjeg dijela lica to se stanje zove *Meigeov sindrom*. Kada su zahvaćeni čeljust i / ili jezik tada je riječ o *oromandibularnoj distoniji*.
- U *spazmodičkoj disfoniji* bolesnici imaju napet i isprekidan ili šaptajući glas
- Druga često pogođena područja uključuju ruku ili stopalo. Ako je zahvaćena ruka simptomi se pojavljuju pri određenim aktivnostima poput pisanja ili sviranja glazbenog instrumenta. To su tzv. '*za radnju*' *specifične distonije*.
- U nekim slučajevima može biti zahvaćeno više dijelova tijela. U rijetkim slučajevima, obično s početkom u djetinjstvu, distonija može biti generalizirana, odnosno zahvatiti razne dijelove tijela.

ŠTO JE UZROK?

Postoje različiti uzroci distonije. Neki su oblici genetski, nasljedni. Neki bolesnici imaju distoniju zbog ozljeda mozga, infekcija ili kao posljedica lijekova. Distonija se može pojaviti i nakon opetovanih i višegodišnjih aktivnosti poput pisanja (*piščev grč*) ili sviranja muzičkog instrumenta (*distonija muzičara*). Ipak, u većini slučajeva uzrok distonije je nepoznat.

KAKO SE DISTONIJA DIJAGNOSTICIRA?

Liječnik, specijalist u području poremećaja pokreta, postavlja dijagnozu na temelju kliničkog pregleda. Ponekad su potrebni krvni testovi i neuroradiološka obrada. Liječnika će zanimati sljedeće informacije:

- Dob početka distonije
- Koji su dijelovi tijela zahvaćeni
- Podatak o nastupu distonije - jeli počela iznenada i naglo ili se postupno pogoršava
- Postojanje drugih tegoba

Ipak, neće uvijek biti moguće pronaći pravi uzrok distonije, a mnogi bolesnici bivaju neprepoznati ili pogrešno dijagnosticirani. Ponekad i bolesnici s blagim oblikom distonije ne traže medicinsku pomoć i tako ostaju nedijagnosticirani.

POSTOJI LI LIJEČENJE?

Ako se pronađe uzrok distonije onda Vam liječnik može odrediti specifičnu terapiju za tu bolest. Inače, postoje lijekovi koji mogu pružiti olakšanje. Najčešće korišteni lijekovi su:

- Antikolinergici
- Benzodiazepini
- Baklofen
- Mišićni relaksansi

Lijekovi se često daju na osnovi kliničke procjene, procjenjujući i balansirajući između koristi liječenja i potencijalnih nuspojava. Neki bolesnici s distonijom mogu imati koristi od injekcija botulinum toksina. Ovakvo liječenje trebaju primjenjivati stručne osobe. Injekcije botulinum toksina privremeno oslabljuju mišiće i smanjuju kontrakcije/grčeve, a obično ih treba primjenjivati tri do četiri puta godišnje. Kada lijekovi i injekcije botulinum toksina ne pružaju učinak onda mogu biti korisne i kirurške metode liječenja. Obratite se svom liječniku o mogućnostima liječenja.

ŠTO MOGU OČEKIVATI AKO IMAM DISTONIJU?

Kod većine oboljelih, distonija se razvija tijekom nekoliko mjeseci, a ponekad i godina. U određenih bolesnika distonija se može proširiti s jednog dijela tijela na drugi ili se mogu razviti drugi problemi.